

זה הזמן להצניח כסף מחסוקים

עון ישיב

ימים אלו מקבלי ההחלטות צריכים לבחור בין העמקת הסגר לבין המשך תפקוד המשק – החלטות קריטיות ודחופות. כני דג השיקולים הבריאותיים־אפידמיולוגיים לטובת בידוד חברתי והשבת פעילות עומדים הטיעונים של פגיעה קשה במשק. כיצד אפי שר גם למנוע מוות וחולי וגם למנוע את שיתוק החיים? אין ספק שמשבר הקורונה יגרום נזק כלכלי אדיר. שכירים רבים יאבדו את עבודתם, עצמאים את מקור פרנסתם, בעלי חן את רפימ רמות שלהם. ענפים מסוימים ייפגעו קשות לשנים, במיוחד בתחום התיירות והתעופה וכן מסעדות ובתי קפה. הדבר דומה לפגעי מל־חמות או לאסון טבע אדיר ממדים. ככל שתימשך המגפה, או אם תתפרץ שוב, כך הנזק יהיה חמור יותר לפגיעה הישירה של בייצור והן בצריכה. ציטרופ בעיות כמו כשל של מוסדות פיננסיים, משב רי ארסאי ופשיטות רגל, ותחליכים שיליים יזינו אחד את השני. מה אפשר לעשות? ברמה האישית או המשפחתית, מעט מאוד. ברמה הממשלתית אפשר וצריך לעשות הרבה. למשל,לשלוח למש־בית מענקים במחאות כמו שעשעש בחונג סונג סונג, ובקרום בארצות הברית. כפי לטייע לחברות, ובמיוחד לעסקים קטנים, מסב סוד ובחלואות ללא רת, להגדיל לרוב באטלה להאריך את שך השלום; להשקיע – הרבה ואחרי פיגור ניכר – ציוד רפואי רל־וונטי; להוסיף תקנים ושכר לצוותים רפואיים; להקל במסים, ועוד. האם צעדים כאלה מנוגדים למדיניות מיסכלית אחרות? כבר כמה שנים כלכלנים מובילים בעולם סבורים, שאפשר וצריך לע־שות הרחבות תקציביות, הממוגמות בחוב ממשלתי. כאן מדור־בב בהצעה מרחיקת לכת יותר, שהעלה אתמורה לכלכלים, ובהם ג'ורדי גאלי מאוניברסיטת פומפאו אפרבה בברצלונה, כלכלן מר־ניאטרי מהביכרים בעולם. ההצעה לא כוללת העלת מסים, ואף לא מדובר בהנפקת אג'ח־על ידי הממשלה כי צעד כזה מביא לה־עלאת מסים בעתיד.

המדיניות המוצעת ידועה בשם הציורי "הצנחת כסף ממסוקים" – ביטוי שטבע מילטון פרידמן, כשתיאר מסוך שתג מעל קהילה ומצניח אף־דולה במאה מנוגדים למדיניות מיסכלית מרוכנים כ־ספים על מדיניות זו במצבים מסוימים, כמו השפל המתמשך ביפן. נתאי רבית נומיגיליה אפס שווררים במדינות רבות מאז 2008, צר־זקו את העמדה הזו. הצנחת כסף תאפשר להשביח את המשך לצר־כים הבריאותיים ולהאריך את ההשבתה ככל שיידרש, כדי לטשח את העקומה האפידמיולוגית של הפצות וירוס הקורונה.

"הצנחת כסף" תאפשר להשביח את המשק לצרכים הבריאותיים כדי לטשח את העקומה האפידמיולוגית של הקורונה

אך מתבצעת מדיניות זו? הרעיון הוא שהבנק המרכזי יממן את הפעילות הממשלתית המסייעת. במלים פשוטות: בנק ישראל יד־פסק סף לצרכים אלו. לפני שכמה קוראים יתמוטטו או ישלחו יד־מלחתי הרחה שלכם, אציין כי המדיניות הזאת הנכבה טאבו לא־חד הפדפסת כסף, אלא אינפלציה וחררת בשנות ה-70 וה-80 של המאה הקודמת. עקבות לקחי הניסיון המז הזה נחקקו חוקים נגד הדפסת כסף כזו. עצמאות הבנק המרכזי והפרדתו משיקולי המשרד האוצר התקציבי, היו לאבן יסוד במדיניות הכלכלית ברחבי העולם, וגם בישראל. כמות עצומה של מחקר כלכלי בשנות ה-80 ועבריה מיועט של בנקאים מרכזיים החליטה את הנורמה הזאת.

השגובה לטענות הללו היא, כי מדובר בהצלח במשבר עצום. עת חירום אמיתי. לא מדובר בשינוי קבוע של המדיניות, כשתסתיים עת החירום – מנחינה כלכלית, לא רק בריאותית – תחזור הנר־רמה הנוהגת. מי שיבצע חן את חטייה והן את החורה ממנה של גאלי בנק ישראל עצמו, שהנורמה חסובה לו מאוד. המדיניות של גאלי מראה כי מדיניות זו יעילה יותר ממימון בחוב. שליטת בנק ישראל על התהליך תמנע משרי אוצר עתידיים לנסות להשתלט ולהפעיל אותו גם לא בעת חירום. כל התהליך יהיה מלווה בחקיקה מזורות שתקפדי על שליטת בנק ישראל ותוגבל בזמן.

האם אין מדובר ביצירת של מאין? המודל הכלכלי ברקע הד־בריום הוא המודל הידוע כמודל הקיינסיאני החדש, והוא המקר־בל כיום ברוב הבנקים המרכזיים בעולם. הוא מבוסס על ההנחה, שלא כל רווימי הייצור (עובדים, חון) מועסקים, ועל ההנחה שהני גחירים לא עולים או יורדים בבת אחת, אלא בהדרגה. תנאים אלו מאקיימים בחלקם מודש במציאות הקורונה. המדיניות של גועה להתמודד עם משבר ראילי של ירידה בהיצע ובכיקוש, והיא תא־פשר את הרחבתם לאחר זמן, כאשר העובדים החון יחזרו לייצע. לפי לזכוה שגאנו חיים כסבתא אינפלציה קרובה לאפס כבר זמן רב. השיטפון המוניטארי בעקבות משבר 2008 לא הביא לעלייה באינפלציה בשום מדינה. בנסיבות של היום המדיניות המוצעת אינה צפויה להביא לאינפלציה משמעותית, בניגוד לטראומות העבר, של הדפסת כסף אינפלציונית.

ומה אם יתברר שהשד לא נורא כך כן ותסריטי האימה הכלכי ליים שתיימו מוח־חסית? אוי הצנחת הכסף תסתיים מוקדם יותר, והמסוך ישבו לבסיום בלי שפיוך את כל מלאי השקלים שהוא גונש.

פרופ' ישיב מלמד בבית הספר לכלכלה ע"ש ברגלס באוניברסיטת תל אביב

מכתבים למערכת הארץ

איפה היית שביקשנו?

בתקופה שבה בנימין נתניהו גרר את המדינה לבחירות בפעם הש־לישית, כשטובתו האישית עמדה לנגד עיניו, מגפת הקורונה כבר איימה להשתולל. ההנהגה נדרמה שמיירת. עתה הגניף נפוץ בכל מקום, והממשל משדר חוסר אונים ופאניקה. יותר משעור נגחה הנהגה גה בראשות נתניהו את מערכת הבריאות, תקציביים הופנו לצרכים לתוספת ולטובת מגורים מקורבים וועקת ראשי מערכת הבריאות תסמיניים של הנהגה נפלה על אוניים ערלות ("מבשר הקורונה חשף רד הבריאות אדם שהבנתו בבריאות ועירה ואשר עיקר דאגתו מופנית למגור שהוא מייצג. כעת הגענו לנקודת מפל, שבה מופיע "המנהיג" ערב ערב על המסכים ומשקר לנו במצח נחושה. לאורחים לא ניתנה התרעה רבייה בזמן אמת, כי הבחירות היו חשוכות וזה.

למערכת הבריאות אין כלים להתמודד עם המגפה. קיים חוסר עצום בציוה, במיטות אשפון, במיטות טיפול נמרץ ומעל לכל – אין מיוגן ומתאים לצוות הרפואי. ישראל למרות הקרבות לא התכוננה לתירוץ בריאות קיצוני ועכשוו מאוחר מדי. אשליה או כאן. יהיו אל־פי נדבקים ולצביע עלולים להיות מותאם מתים או למעלה מכך. כמי שעבדה עשורת שנים במערכת הבריאות, יהיתי מצויה בנבכי המערכת ואני מודעת לבעיית התקצוב שלה. שנים התלוננו שהמי ערכת בדרך לקריסה טוטלית. לא עזר התמנהיגים של מנהלי בתי החו־לים והקופות השונות לתוספת מיטות ותקנים. עתה, בעודו מתעקש לא־חון בקירנות המובח ומוסות את בתחלתו בעצות כמו "לרחוץ ידיים", כבר מאוחר מדי. אודני ראה הממשלה – אפילו כדי לעשות את טרם בחירות ולמנוע הדבקה של רבים. מדוע רק עתה מחפשים עורה בכל העוקים באמצעות רכישה של ערכות בדיקה וציוד מניגן אין נושא ראוי יותר לוועדת חקירה ממלכתית והלואי שנוכל לעמוד "בימי הדיון הזה" לזדים שיידור פתח תקוה

רן בליצר

ה בעצם קרה עד כה? ישראל היתה בין המדינות הראשונות שהגיבו היטב ללהת־פרצות הקורונה. כל פעולה שנטק שמרד הבריאות, ותפשה כשעוריינית, נתפכה לסי נדרטש במדינות המתוקנות בתוך שבועי־שבור עיים. הפסקת הטיסות לסין, הכנסת החורים מרשימה מתארכת של מדינות לכידה, סגירת השמים, לרבות לחורים המצרות הברית, קחי־רה אפידמיולוגית סביב כל חולה ובידוד המני עים, צעדי ריחוק חברתי ולבטוח – סגר בבית לכולם. כל הצעדים האלה, למעט האחרון, ננטקו בישראל הרבה לפני שאר מדינות אירר־פה. בפעילות נחושה זו וכזני במתנה הגדולה ביותר האפשרית מתפעלת. אם יישמר סגר החלטי ומ־קחי בימים הקרובים, ככיר שבועד שבועיים נראה בלימה משמעותית בקצב הכפלת המקרים, יכל נגיע לעשרות אלפי חולים ומערכת הבריאות תמשוך לתפקד.

לפי ההערכות, קנינו לנו לפחות 14 ימים של קדימות מול מדינות ההשוואה באירופה או ארצות הברית. אם למישהו נראה שמדובר בזמן קצר, הרי שב"שעון המגפה" מדובר בש־לוש יארעו מכלפול של מספר החולים, או בדו־קטנה פי 10–15 של מספר החולים שהיו עלו־לים להיות בישראל כעת.

אבל הזמן נחול בין האצבעות. כל יום שעובר מקרב אותנו לנקודה שבה עלולה מערכת הב־ריאות לקרוס תחת גל של אלפי מטופלים הו־קדינה להגשמה ולטיפול נמרץ. גם לו היינו המ־קדינה בעלת התשתיות המרכזיות בעולם נשלמו נמרץ, היינו קורסים כעבור שבוע (וכמה הכפלות של מספר החולים), ואנחנו לא. ישראל מדור־גת בתחילת הטלחן של מיטות טיפול נמרץ לאוכלוסייה. לכן פתחו אחוזי אדם דרמטי של מספר הנדבקים ממזה, כדי לעצור את ההכי־פלות. אחרת, בתוך שבועיים יתכן שנגיע לעש־רות אלפי נדבקים וחמישה אחוזים מהם ימלאו שבוע לאחר מכן את כל מיטות הטיפול הנמרק. את מספר הנדבקים אפשר לצמצם בדרך אחת בלבד: סגר ביתי. אש־איש לבתי, עם משפחתו של מספר הנדבקים ממזה, כדי לעצור את ההכי־פלות. אחרת, בתוך שבועיים יתכן שנגיע לעש־רות אלפי נדבקים וחמישה אחוזים מהם ימלאו שבוע לאחר מכן את כל מיטות הטיפול הנמרק. את מספר הנדבקים אפשר לצמצם בדרך אחת בלבד: סגר ביתי. אש־איש לבתי, עם משפחתו הגרעינית, ללא חיבור, ולו מינימלי, עם תאים משפחתיים נוספים. בעולם מתפתחות תנועת־#stayhome, הקוראת להישאר בבית בשם הסר־לדידיות החברתית. והו הוהרשס להקטנה דרמי־טית של מספר הנדבקים החדשים, והו הוהישג הראשון במעלה שאנו חייבים להשיג. עוד היום.

אין לנו מרות להימרים. האם ייתכן שהס־גר החלקי שנטקטנו הקטין משמעותית את מספר האדבקות אולי. עדו זאת רק בעוד שבועיים. אבל גם בטעם, כל יום של מפסוס גידול או מספר הני־פגעים בשיא התחלואה (בעוד כחודש) ב-33%, ועלול להיות ההבדל בין עמידה איתנה לבין קרי־סה מוחלטת של מערכת האשפון.

המשמעות היא לא רק מותו יותר של חמי־שה אחוזים מחולי הקורונה, אלא גם של חולים במחלות אחרות המחייבות טיפול אולטימני עת הירידות מחלות לב, מחלת כליות, מחלת העולם, וגם בישראל. כמות עצומה של מחקר כלכלי בשנות ה-80 ועבריה מיועט של בנקאים מרכזיים החליטה את הנורמה הזאת.

השגובה לטענות הללו היא, כי מדובר בהצלח במשבר עצום. עת חירום אמיתי. לא מדובר בשינוי קבוע של המדיניות, כשתסתיים עת החירום – מנחינה כלכלית, לא רק בריאותית – תחזור הנר־רמה הנוהגת. מי שיבצע חן את חטייה והן את החורה ממנה של גאלי בנק ישראל עצמו, שהנורמה חסובה לו מאוד. המדיניות של גאלי מראה כי מדיניות זו יעילה יותר ממימון בחוב. שליטת בנק ישראל על התהליך תמנע משרי אוצר עתידיים לנסות להשתלט ולהפעיל אותו גם לא בעת חירום. כל התהליך יהיה מלווה בחקיקה מזורות שתקפדי על שליטת בנק ישראל ותוגבל בזמן.

האם אין מדובר ביצירת של מאין? המודל הכלכלי ברקע הד־בריום הוא המודל הידוע כמודל הקיינסיאני החדש, והוא המקר־בל כיום ברוב הבנקים המרכזיים בעולם. הוא מבוסס על ההנחה, שלא כל רווימי הייצור (עובדים, חון) מועסקים, ועל ההנחה שהני גחירים לא עולים או יורדים בבת אחת, אלא בהדרגה. תנאים אלו מאקיימים בחלקם מודש במציאות הקורונה. המדיניות של גועה להתמודד עם משבר ראילי של ירידה בהיצע ובכיקוש, והיא תא־פשר את הרחבתם לאחר זמן, כאשר העובדים החון יחזרו לייצע. לפי לזכוה שגאנו חיים כסבתא אינפלציה קרובה לאפס כבר זמן רב. השיטפון המוניטארי בעקבות משבר 2008 לא הביא לעלייה באינפלציה בשום מדינה. בנסיבות של היום המדיניות המוצעת אינה צפויה להביא לאינפלציה משמעותית, בניגוד לטראומות העבר, של הדפסת כסף אינפלציונית.

ומה אם יתברר שהשד לא נורא כך כן ותסריטי האימה הכלכי ליים שתיימו מוח־חסית? אוי הצנחת הכסף תסתיים מוקדם יותר, והמסוך ישבו לבסיום בלי שפיוך את כל מלאי השקלים שהוא גונש.

פרופ' ישיב מלמד בבית הספר לכלכלה ע"ש ברגלס באוניברסיטת תל אביב

מאמרים ומכתבים

הזמן שקנינו הולך ואוזל

רן בליצר

פירות ההתנהגות שלנו כביצור בחודש האח־רון. אמנם הנחיות ניתנו ובמידת מה נשמרו, אך אירועים נקודתיים עשויים להתברר כמש־ני משחק. בחגיגות פורים, שהתקיימו רק לפ־ני כשבועיים, בוטלו אירועים המוניים בערים רבות, אך בתל אביב השמחה היתה רבה והמוגון בילה בחיובות. אם נראה בימים הקרובים הת־פרצות גדולה של תחלואה בקרב צעירים תל אביבים, גם נתפלא. בהתפרצות הנוכחית הח־שכון גושש באיחור של שבועיים. הדברים יפים גם בנוגע לתחונות המוניות בציבור החרדי. בשבועיים אלה יגדל משמעותית עומס התח־לואה ויורגש בכתי החולים, אך ככיר שעדיין נר־כל לעמוד בהיפפי התחלואה, גם אם מספר החו־לים המצטבר יגיע ל-10,000. מכאן המציאת האפשרית מתפעלת. אם יישמר סגר החלטי ומ־קחי בימים הקרובים, ככיר שבועד שבועיים נראה בלימה משמעותית בקצב הכפלת המקרים, יכל נגיע לעשרות אלפי חולים ומערכת הבריאות תמשוך לתפקד.

אם יישמר כעת סגר מקיף, ככיר שבעוד שבועיים נראה בלימה בקצב הכפלת המקרים ומערכת הבריאות לא תקרוס

אם הסגר יישמר למחצה, כפי שרואים כ־מים אלה, קרוכ לודאי שההמרה תימשך ונח־צה את סף הספיקה של מערכת הבריאות. במ־קחה כוח שיפורי התמותה יעלה בחזות ככיר שבועות רבים. או א נטיל סגר קיצוני מכל שי־דענו עד כה, ללא תאריך סיום ברור. בתרחיש האופטימי, תחת סגר מלא, נסיים את אפריל ללא חציית סף הספיקה של מע־רכת הבריאות, ואולי אף במגמה בלימה, עם ירידה במספר המקרים החדשים. גם תלוי טבו־ובהמשך התפתחות התחלואה בשבוע האח־רון של מארס.

כאשר נכנסים למהלך כה הרסני למשק, כמו סגר מלא, חייבת להיות אסטרטגיית יציאה ברורה, עם התפצלויות לתרחישים שונים בה־על לאירועים. כל פעילות צריכה להיות מכ־וננת לאירועים. ברור ולמעבר לשגרת הח־דשה שאליה אנו חותרים לטווח הארוך. קשה להתנבא בעת הזו, אבל מכיוון שכבר לקוחת על צעמי להסתכן ולתאר כפירוט את תמותת העתיד הצפוי והרצוי, אנסה להציע גם כעת כינונים למחשבה.

נתחיל ב-Endgame, כלומר, הסטטוס־קוו החדש, שבאפשר להסיר את הסגר באופן מש־ענות. במצב זה, הדומה לשגרת בריום קוריאה כיום, מתקיימת הדבקה מתמדת, בקצב שפולט שמוכר על מרחק בישחון מנקודת האז שליטה של מערכת הבריאות. הפעולה החשובה ביותר היא לחשב כמה שבועות קדימה בכל קנהיה ולה־כין אם אנו מקורבים קרבה מסוכנת להיקח תח־לואה שביא את מערכת הבריאות לקריסה. יש

פרופ' בליצר הוא ראש מערך החדשנות בשירותי בריאות כללית, וחבר בצוות הטיפול במגפות של משרד הבריאות

לפיך מפרק את כחול לבן

היה רמטכ"ל. זה היתרון היחסי שלו בעיני רבים בציבור הישראלי.

בעיני לפיד, עניין רמטכ"לות לא כל כך רלוונטי לתפקיד ראש הממשלה. נראה שהוא סבור, שהעובדה שתוצאות הבחירות לא היו סברות יותר גם לאחר שוויתר על הרוטציה, היא הוכחה לכלי שולגנץ אכן אין כל יתרון עליו. כול להיות שזאת היה הרגע שבו החליט להפיל את גנץ וכחול לבן. יחד עם עפר שלח ומשה יעלון, קרה להפיל את הסף עם הרעיון של ממשלת מי־עוט. להקים ממשלת מיעוט עכשווי, בזמן מש־בר הקורונה, עם אבטלה מונקת, זאת התגב־זוד הולך עד הסוף עם הרעיון של ממשלת מי־עוט. להקים ממשלת מיעוט עכשווי, בזמן מש־בר הקורונה, עם אבטלה מונקת, זאת התגב־זוד הולך עד הסוף עם הרעיון של ממשלת מי־עוט. להקים ממשלת מיעוט עכשווי, בזמן מש־לה. היא תהיה משותקת בנושאים שאינם קור־נה, וזו בעבור הקורונה אין צורך באחדות, כי תר־נה, וזו בעבור מושטש היטב. חיבור זה שרוד סיכוב רביעי של בחירות, וסכיר להניח שאחון

לפיך היה אמור להיות ש"ס של מעמד הכי־ניים, עם נטייה לאומית בדומה לאבי. שזאת נגדהו מושטש את הכסיס הזה. תחושתו שהוא עדיף על גנץ מפרקת את כל היתר.

זקנה במסדרון

נורית ורגפט

מה שהיה, הכל נמחק

// כל מה שהיה – הרצאות, חוגים, פעילות חברתית – הכל נמחק, כך אמרה אשה שגרה בדיר מוגן במרכז הארץ. היא בת 90, אשה פעילה וחברתית, אך כעת חיה מסוגרת בדירת חדר. לכאורה היא יכולה לצאת ללונה, "אבל מה אני אעשה שם?" היא אמרה. חדר האוכל נסגר, ואת האוכל היא מקבלת היישר לחדרה. פעם ביום היא יוצאת לסיכוב קצר בחוף, ממש ליד הבניין. "אפילו בזמן הזה מרשים לך", ציינה. האם היא יוצאת בלבד? "לא, מכיוון שזה פעם ביום אני שומרת את הסוכרייה הזאת ויוצאת בצהריים".

את שאר היום היא מעבירה בעיקר בקריאה ובשיחות עם המ־שפחה. פעמיים ביום מתקשרים אליה ("לברר שאני עוד קיימת"), שואלים אם הכל בסדר והיא עונה שכן. "זה קצת קשה", היא מסכי־מת, "מפני שאני יכולה לטמוך רק על עצמי. אבל אין לי סיבות לה־תלונן. למולי יש לי בריאות טובה ואני מבינה שזה מוה שצריך עכי־שיו". הקשר הישיר שלה בימים אלה הוא עם מטפלת מטעם הבי־טוח הלאומי, שבאה שלוש פעמים בשבוע וגם מביאה לה ספרים. המטפלת, וכל מטפלות הבית מטעם הביטוח הלאומי, ממשיכות לעבוד, לאחר שתפקידן הוגדר חינוי בשמש. גם זה לא מוכן מאליו. מטפלת ותיקה אמרה, "אני שמחה שמושאבנו עם עבודה, למרות שקשה. יש מטפלות שמשאירות את הילדים בבית ויוצאות לעבודה. טוב שדאגו לנו למיגון, כי אנחנו עושות קניות לקשישים בסופ־רים ובבתי מרקחת, ובעצם לוקחות סיכון". את ליאור שטרסברג, מנכ"ל עמותת מטב שמפעילה מטפלות בית, נבונותן לא מפתיע. "אני זוכר איך הן התרוצצו באשקלון ובשדרות תחת טילים ואועי־קוט צבע אדום", הוא אמר, "בעשירי, כמו שהרופאים ממשיכים בע־בתם למרות הסיכון, כך גם הן".

י"ר איגוד נותני שירותי הסיעוד, דורון רן, אמר שכ-220 אף־זקנות וקנינים חיים לבד בבית ולוקים לסייע. "יש כאלה שבלי המ־טפלת הם לא יחיו, ואם היא יוצאת בלבד או כולה אכל את מה לדבר־

עולמם של הזקנים מצטמצם עוד יותר כעת. הבידוד מחמיר, ורק המטפלות, עובדות חיוביות למשק, עושות כפפות ועוברות מקון לזקן

המטפלת הוותיקה בעמיתותיה מרוצות מהכרה בחשיבות עבודתן, אבל הן נתקלות בקשיים אישי של אב חשב לעבוד. אמהות חד־חוריות למשל, עומדות בפני הברייה לצאת למרות למרות שאין מסגרת לילדים, או לעובד את העבודה ולהישאר בלי פני־סה. הדלדול של התחבורה הציבורית לא עוד רוה ר, אמר, ש"הביטוח הלאומי התגייס לטובת העניין, וגם בעיית התחבורה היתפרתי". לד־בריו, גם מרכזי היום ממשיכים לפעול במתכונת שונה, ומספקים הכיחה שירותים נחוצים כמו ארוחות חמות וביקורים של עובי־זוד סוציאליות. "אלאחנה בתחילתו של התלריך יוצא דופין", אמר רו־"פתאום מבינים שלתת כסף זה לא מספיק. פתאום מבינים שהמט־פלות רואות בעבודה שליחות, לא רק מקור פרנסה".

מותו של אריה אבן מהדיר המוגן "נופים" בירושלים בשבוע שעבר, גרם לטלילה בקרב רבים, ואף היו שפנו לוק החם של ער"ן (עזרה ראשונה נפשית) ושאלו אם צריך להיפדר מהנדבכים. כפי שפרסם אתמול עידו אפרתי ("הארץ", 23.3). "המוות לא מפחיד אותי, אבל לא מבד", אמר אדם בן 80 מושהה. "בגיל מסוים אדם מתרגל לחיות בשלום עם המוות, אבל אף אחד לא רוצה למות במהלך מפלסטיקי רחוק מהמטפחה". אולי זאת עוד סיבה לכך שעד־כה אין תלונות על ההגבלות מדינרי הדיר המוגן.

י"ר ועד דיירי הדיר המוגן בארץ, אברהם בר דוד, אמר שיש שונות רבה בין בתי הדיר המוגן: "יש מקומות שסגרו בצורה כר־לבנית, לא הגיונית, ואחרים שלא". ואכן, נחמה אנג'ל, שגרה ב"נופי מוצא", אמרה שארצים חדר האוכל שלה לפעול, אבל כרי במשמרות, ו"נכון שכל אחד אוכל בשולחן לבד, אבל לפחות יש עוד אנשים. במשך היום הספרייה פועלת והקפיטריה פועלת – מקפידים שלא יהיו הרבה אנשים במרחק". לדבריה, בוט־לו חוגים ופעילויות מרובי משתתפים, אבל נשאר חוגים קטנים, "זאת הבינונה חלק לשניים". אמנם קשה להיות חרוקים מהמשפ־חות, היא אמרה, "אבל אנשים מבינים את המצב ולא מלחונבים". בר דוד, שמוקשר עם כמה בתי דיר מוגן, הוסיף שלא זאת בל־בד שאין תלונות, "ישנם אנשים שרוצים שההגלים יתהמרו וינטל סגר מוחלט – שאיש לא ייצא מהבית מחשש להדבקה. ואולם, תרופתי על ידי שליחים, "אבל אנו לא ידבר", אמר בר דוד.

הנושא אינו חדש, והועלה כאן בעבר (19.8.2019), אך כעת, לנובה הצורך למעט ביציאה חוטר תיאום בין מרפאות הברי־אות, יעקב הלימן, הציע לממשק סוף סוף את מרפאות הבתים עם קופות היציאה (כפי שזו עבשה עם חדרי מיון ובתי חולים). ליצמן השיב לו שיידיי הדיר המוגן "ההווים פחות מ-2% מכ־לל אוכלוסיית הקשישים", הודה כי הבעיה מוכרת, וסיים בכך ש"למרבח הצעה, לא נוכל להתפנות לדבר בימים אלה".

nurit.wurgaft@haaretz.co.il

נתרו מהמגפה הגדולה, אך כמה ארכיונים מהתקו־פה נשרפו, לעגלו או הועלמו. לעולם לא נדע באמת כמה חלו ומתו במעברות בשנות ה-50.

פרופ' (אמריטוס) אבי עזרי, כביון

אני חייל בודד, וכל הוסיפו אותי

בתגובה על "עשורת אלפי עובדים שהוצאו לח"ת או פוטרו לא זכאים לרמי אבטלה", מאת ג'ניה ווילינסקי ("הארץ", 20.3)

אני חייל בודד בן 20. כארבעה ימים בשבוע לא־חר המשרתי שלי בבסיס הייתי הולך לעבוד ברשת למוציאת כתיבה. אני עובד שם כבר יותר משנה, מניואר 2019. לעצרי הוב, נודע לי כי איני זכאי לרמי אבטלה מפני שאני מקבל "משכורת" מהצבא. חשוב לי לציין שמדובר במשכורת בסך 1,380 שקל ברו־ח. אולי יש שום מקור הכנסה נוסף מלבד המ־שכורת שגובלתי בשנות. שמתי לב שכבטכונה נתחם הרבה דוגמאות של אוכלוסיות "שקופות" שלא זכאיות לרמי אבטלה. אשמח אם תוכלו להוסיף את האוכלוסייה שלי – "החיילים הבדודים".

<div></div>	<div>שליחת מאמרים ומכתבים</div>
<div>מערכת לשליחת מאמרים (לא מייל): deot.haaretz.co.il</div>	<div>מייל למכתבים: letters@haaretz.co.il</div>
<div>בפקס: 08-6810012</div>	
<div>בדואר: מערכת "הארץ", רחוב ולמן שוקן 21, תל אביב 6100307</div>	
<div>כלל פניה יש לפיין שם, כתובת, ומספרי טלפון. המכתבים למערכת והמאמרים עוברים עריכה.</div>	